

איש חי
רב פעלים
רודף צדקה וחסד
ר'
משה שניצר
ז"ל
ב"ר מנחם מנדל ז"ל
תנצב"ה

מאורות הדף היומי

עלון שבועי ללומדי "הדף היומי"

בית המדרש דחסידי סוכטשוב בני-ברק
כולל דחסידי סוכטשוב
כולל "סנה משה"
ע"ש הרה"ח ר' משה יצחק זיסר ז"ל
בית מדרש
למגידי שיעור "דף היומי"
חתימת סופר 3 ת.ד. 471 ב"ב טל. 03-5775333

האשה
החשובה ודופת
צדקה וחסד
מרת
ורדה שניצר
ע"ה
ב"ר מאיר ז"ל
תנצב"ה

י"ו ע"ב ביהמ"ד למגידי שיעור "דף היומי" בראשות הגר"ד קובלסקי שליט"א וע"י קרן ברכה ומוטי זיסר

גליון מס' 888

מסכת קידושין ע"ט - בבא קמא ד' - כלים כ"ח, ג' - כ"ח, ז'

בס"ד, כ"א אייר תשע"ז

השבוע בגליון

- השקאת חזיר בתרופה נסיונית
- ביטוח חיים - חיסרון באמונה?
- חשיבות לימוד התורה בגיל הרך
- שאלתם של יהודי ברלין
- מדוע אנו מתחילים ללמוד מסכת בבא קמא?

שמיעות ה"פוך" הטובות ביותר

- טיפוס על פיגומים גבוהים
- מדוע אומרים הגומל לחייבים טובות?
- מחקר רפואי בשפני מעבדה
- שחיתת בהמה דווקא מן הצוואר
- קיצור זנבו של כלב

דבר העורך

בכי אחד

שמעו מעשה שקיבלנו מקורא מהימן.
בישיבה לחוזרים בתשובה בארצות הברית, הופיע באחד הימים גבר שכבר הסתובב במקומות רבים, ועתה ביקש לתהות על תורת אבותיו. לאחר כשבוע ימים נתקבעה בליבו ההחלטה כי מקומו - בישיבה. לאחר החלטתו הופיע אדם נוסף בישיבה: אביו הזועם. אדם כבן שישים וחמש שכוחו במתניו, קולו בתקפו, ולזעמו אין גבול. בצוות הישיבה הוא הטיח כי אינו מוכן, מה לזאת ולתקופתנו המתקדמת, ועוד טענות ממני טענות.

רבני הישיבה הציעו בפניו רעיון מעניין: ישהה כבודו כשבועיים בישיבה ואחר כך נשוב לדבר. האב קפץ על ההזדמנות להיות צמוד לבנו ולהחזירו לדרך הישר, ובתום השבועיים הוא החליט להצטרף לבנו ולהמנות על לומדי הישיבה. האב גידל את זקנו וברבות הימים הפך לנשוא פנים כאחד מרבני הישיבה... מידי יום שקד על תלמודו, ובעיקר התמיד בלימוד משנה. בגיל שבעים זימן האב את בני הישיבה ואת בני משפחתו לסיום ש"ס משניות.

דף פב/א והגמלין רובן כשרים

טיפוס על פיגומים גבוהים

משנתנו מונה מלאכות אשר ראוי לעסוק בהן, וכאלו שאין מומלץ לעסוק בהן. בתוך כך אומרת המשנה, כי ה"גמליים", מנהיגי שיירות הגמלים במדבר, "רובם כשרים" ויראי חטא, מאחר שעבודתם המסוכנת במדבר שורץ שודדים וחיות רעות משברת את ליבם, והם משעבדים את ליבם לאביהם שבשמים, אליו הם מתפללים שיצילם מכל צרה ויגון (רש"י ד"ה הגמלין). דברי משנתנו מעוררים את השאלה, אם לצורך פרנסה אדם רשאי להכניס את עצמו למקום סכנה, או שמא עליו להמנע מכך, שהרי נצטוונו בשמירת נפשותינו, ככתוב (דברים ד/טו) "ונשמרתם מאד לנפשתיכם".

בעל נודע ביהודה (עיי' פתחי תשובה י"ד סימן כ"ח ס"ק י') מבאר, כי אמנם אסור לאדם לסכן את עצמו שלא לצורך, ומלבד האיסור שבדבר הוא אף גורם בכך להזכרת עוונותיו. אולם, התורה התירה לאדם לסכן את עצמו לצורך פרנסתו, באמרה (דברים כד/טו): "ואליו הוא נשא את נפשו". כלומר, בפסוק זה מורה התורה למעביד שלא ילין את שכו הפועל, משום שלפעמים הלה מסכן את עצמו עבור מעבידו, ומטפס על פיגומים גבוהים או על אילנות תמירים כדי לתלוש מהם פירות (בבא מציעא קיב/א). הרי לנו כי מותר לאדם לעסוק בעבודה מסוכנת כדי להתפרנס. הפוסקים האריכו לדון בקביעת גדר הסכנה של מקצועות שונים ומבארים כי מותר לאדם לעסוק לפרנסתו גם במקצוע מסוכן המחייב ברכת הגומל.

מדוע אומרים הגומל לחייבים טובות? כל אדם השב מהפלגה באוניה, או מהליכה במדבר, וכן חולה שהבריא ואדם שיצא מבית האסורים, מברך ברכת "הגומל". יש לברר מדוע נוסח הברכה הוא "הגומל לחייבים טובות". אמנם, ניתן להבין מדוע תקנו חז"ל שהחולה אשר שב לאיתנו והיוצא מבית האסורים יאמרו: "הגומל לחייבים", שהרי משמים גלגלו עליהם צרה זו כדי שיפשטו במעשיהם (מהר"ם מינץ סימן י"ד), אך מדוע תקנו נוסח זה גם ליורדי הים ולהולכי המדבריות, שלא אירע להם דבר רע כל שהוא שבעטיו ניתן לכנותם "חייבים"?

על שאלה זו מתרצים מהר"ם שיק (או"ח סימן פ"ח) ואבני נזר (או"ח סימן ל"ט), כי המכניס את עצמו למקום צרה, לא נהג כהוגן, ומשום כך הוא נחשב כ"חייב", ואף אם עשה כן לצורך פרנסה וכדומה, עליו להשכיל ולידע, כי עצם העובדה שהקב"ה סיבב את הדברים שהוא ייאלץ לסכן את עצמו, די בה כדי להגדירו כ"חייב"!

צעילוי נשמת

מרת **חיה מובשובסקי** ע"ה
ב"ר זלמן ז"ל
נלב"ע כ"א באייר תשמ"ט
תנצב"ה
הונצחה ע"י המשפחה שיחיו

צעילוי נשמת

מרת **לאה עמאר** ע"ה
בת רחל ע"ה
נלב"ע כ"ו באייר תש"ע
תנצב"ה
הונצחה ע"י בני המשפחה שיחיו

צעילוי נשמת

מרת **תמר איטה ברלינר** ע"ה
ב"ר יעקב ז"ל
נלב"ע כ"ג באייר תשנ"ז
תנצב"ה
הונצחה ע"י המשפחה שיחיו

לעילוי נשמת

הרב **בן ציון פיגלסון** ז"ל ב"ר משה הלוי ז"ל

נלב"ע כ"ג באייר תשל"ה ריבץ תורה לעדרים בישיבת ת"א **תנצב"ה**

הונצחה ע"י ילדיו שיחיו

נר ה'
נשמת
אדם

דף פב/א והלא לא נבראו אלא לשמשני

מחקר רפואי בשפני מעבדה

משנתנו מביאה את דברי התנאים הקדושים המבארים, כי פרנסת האדם אינה לפי טרחתו ומאמציו, אלא לפי זכויותיו. בקשר לכך נשא רבי שמעון בן אלעזר קל וחומר, ואמר: "ראית מימך חיה ועוף שיש להם אומנות והן מתפרנסין שלא בצער והלא לא נבראו אלא לשמשני ואני נבראתי לשמש את קוני - אינו דין שאתפרנס שלא בצער? אלא שהרעותי מעשי, וקפחתי את פרנסתי". כלומר: בעלי החיים לא נבראו אלא כדי לשמש את האדם, ובכל זאת הם אינם טרודים בעול הפרנסה כבני אנוש, משום שמזונותיהם אינם תלויים בזכויותיהם או בחובותיהם, לעומת זאת, פרנסת בני האדם נקבעת על פי התנהגותם. מדברי רבי שמעון בן אלעזר, הוכיח בעל תרומת הדשן לגבי שאלה מעניינת שהופנתה אליו.

שחיטת בהמה דווקא מן הצוואר: לדעת רוב הפוסקים, איסור צער בעלי חיים הוא מדאורייתא (עין בבא מציעא לבלג. ועיין שדי חמד מערכת צ' כלל א'). מעניין גם לציין את דברי בעל החינוך (מצווה תנ"א) שכתב כי "כדי שלא נצער בעלי החיים יותר מדאי", נצטוונו לשחוט את הבהמה בסכין בדוק שאין בו פגימות, ולשחטה דווקא בצווארה.

קיצור זנבו של כלב: הפוסקים דנים בהרחבה לגבי צער בעלי חיים לצורך האדם. בעל תרומת הדשן (חלק ב' סימן ק"ה) מביא דוגמאות אחדות, מהן שנועדו לצורך הנאתו של האדם בלבד, כגון, קיצור זנבו של כלב כדי לייפותו ולנאותו, ומהן, שנועדו לצורך שימושו של האדם, כגון, תלישת נוצות מאוזזים חיים.

שמיכות ה"פוך" הטובות ביותר: לא לחינם הנוצות המשובחות ביותר, הן אלו שנתלשו מן האוזן בעודו חי. מבריר שערךנו אצל אנשי מקצוע בתחום זה עולה, כי לאחר תקופת הטלת הביצים, האוזזים משירים מעליהם את נוצותיהם, אך נוצות אלו אינן משובחות, מאחר שתהליך הנשירה נוצר על ידי התייבשותן של הנוצות, תולשים את הנוצות מן האוזזים לפני נשירתן. הנוצה שעדיין לא איבדה את רעננותה, משתמרת לאורך זמן, ואיכותה עולה לאין ערוך על איכות נוצה שנשרה מגוף האוזז, או על נוצה שנתלשה מגוף האוזז לאחר מותו. תלישת הנוצות מן האוזז בתקופת הנשירה אינה מכאיבה לו כלל ועיקר. אך תלישתן בתקופות אחרות מכאיבה לו ביותר, וגורמת לדימום במקום תלישתן.

לפיכך נשאל בעל תרומת הדשן, אם תלישת נוצות האוזז בחייו מותרת גם כאשר נגרם לו כאב על ידי כך?

בעל תרומת הדשן, מכריע כי אין כל איסור בדבר, זאת, מדברי רבי שמעון בן אלעזר בסוגייתנו, האומר שלא נבראו בעלי החיים אלא כדי לשמש את האדם. מכל מקום, הוא מציין כי למעשה בני ישראל נזהרים שלא לגרום כאב לאוזזים כדי להמנע ממידת האכזריות.

השקאת חזיר בתרופה נסיונית: עם זאת, לדעת כל הפוסקים, אין כל איסור לערוך מחקרים בבעלי חיים לצרכי רפואה ואף ממידת חסידות אין להמנע מכך, שהרי הללו לא נבראו אלא לצורך האדם, ואין לך צורך גדול מזה. בעל שבות יעקב (שו"ת חלק ג' סימן ע"א), אף מציין, כי השקאת בעל חיים בתרופה נסיונית אינה דומה למריטת נוצות כלל, שהרי המורט את הנוצות מייסר את האוזז כמו ידיו, ואילו בעל חיים ששותה תרופה אינו מתייסר עם שתייתה, ואין זה נחשב שמצער בידים.

שפני ניסיון: רופא ירא שמים, ד"ר סילברסטון, פיתח שיטה חדשה לאיבחון מחלות עיניים. לשם השלמת המחקר נזקק הדוקטור להזריק חומר מסויים לשפנים, ולאחר מכן להרוג אותם כדי לבדוק את השפעת הטיפול על עיניהם. הרופא חשש להרוג את השפנים, משום צער איסור בעלי חיים, ושאל לדעתו של הגאון רבי אליעזר וולדנברג זצ"ל על אודות כן.

בעל ציץ אליעזר (חלק י"ד סימן ס"ח) השיב, כי מן הדין מותר לערוך ניסוי רפואי בבעל חיים, אף אם נגרם לו צער עקב ניסוי זה, ובפרט במקרה זה, שאין הוא מצער את השפנים אלא ממיתם, ודאי שאין לחשוש לכך, משום שאיסור צער בעלי חיים אינו אלא לצערם בחייהם בלבד (נודע ביהודה מהדורא קמא יו"ד סימן פ"ג).

דף פב/א רבי נהוראי אומר מניח אני כל אומנות שבעולם

ביטוח חיים - חיסרון באמונה?

במשנתנו נחלקו רבי מאיר ורבי נהוראי, אם מוטל על האב ללמד את בניו אומנות ומלאכה, כדי לאפשר להם לפרנס את עצמם כשיגדלו. לדעת רבי מאיר: "לעולם ילמד אדם את בנו אומנות נקיה וקלה". רבי נהוראי חולק על כך ואומר: "מניח אני כל אומנות שבעולם ואיני מלמד את בני אלא תורה". כדעת רב נהוראי פסק גם הרמב"ם שאינו מציין במקום כל שהוא שאדם חייב ללמד את בנו אומנות (שו"ת אגרות משה או"ח חלק ב' סימן קי"א).

הגאון רבי משה פינשטיין זצ"ל (שם), דן בשאלה המעסיקה אנשים רבים, אם יש להמנע מרכישת פוליסת ביטוח חיים או ביטוח רכוש להגנה מפני גניבה, שריפה וכדומה, שמא ביטוחים מעין אלו

להפתעת המשתפפים החל חתן השמחה לתאר בקול שקט את ימי ילדותו, בבית יהודי-אמריקאי שרבים היו כמוותו בימים ההם: ההורים הגרו ממזרח אירופה, ממצוקה קשה, אל אמריקה רחבת-הידיים, שאווירתה המשוחררת מחד-גיסא והשאיפה המובהקת לכסף שקיננה בלב כל מאידך גיסא, הכו שמות במשפחות היהודיות, גם במשפחתנו. אבא לא היה איש של דיבורים. איש מופנם, מעשי, שלא חשף את רגשותיו גם כאשר אחי פרקו עול. בהגיעי לגיל שבע עשרה, סיימתי את לימודי בית הספר וחיפשתי את המשך דרכי. אבא הבין לאן אני נוטה, הוא זימן אותי לחדרו, פרץ בבכי מר ותוך כדי בכי אמר: מוטלה! ששה 'שקצים' גידלתי! אתה האחרון, האם תלך בעקבותיהם!?

זו היתה הפעם היחידה שבה הוא דיבר איתי על הנושא. אינני יודע לאן הייתי מגיע אם היה פועל בעניין עוד לפני הגיעי לגיל שבע עשרה, אך בדבר אחד בטוחני: אלמלא בכיו האחד והיחיד, לא הייתי מסיים משניות בימי חי! כבר בבואי לשיבה כדי להוציא את בני, היה בכי אבי הצרוב בליבי כמכוות-אש, עולה ובוקע מתוכי, ועתה רצוני לומר לאבי ז"ל: מנע קולך מבכי, כי שבו בנים לגבולם.

★ ★ ★

זהו הרושם שעורר בכי אחד.

אין צורך בהסברים רבים כדי לתאר רושם של מאמץ יום-יומי של האב להשתתף בלימוד תורה. מראה האב השב מעבודתו וממהר לשיעור התורה - חורטים בלב הילד דברים רבים שאין כלים אחרים כדי לחרטם.

המעוניין ליכות את הרבים בסיפור מעניין, או בעובדה מרתקת שניתן ללמוד מהם מוסר השכל, מוזמן לפנות למערכת מאורות הדף היומי, ואנו נפרסם זאת בע"ה בטור זה. כתובתנו: ת.ד. 471 בני ברק. פקס: 03-570-67-93 דוא"ל: mendelson@meorot.co.il

בברכת התורה, העורך

פנינים

דף ב/א ארבעה אבות נזיקין וכו' והמבעה.

תפילתו של גנב

אחד מאבות הנזיקין שמונה משנתנו, הוא "מבעה". לדעת רב, "מבעה" הוא כינוי לאדם שבאפשרותו ל"הביע", כלומר לבקש ולהתפלל [בעי=שאל,בקש].

דברים אלו מעוררים את השאלה, מדוע הגדרתו של האדם מתבטאת דווקא כ"מבעה", וכי אין לו לאדם תכונות נוספות, שבהן ניתן לכתוו.

יותר מכך, הרי אנו עוסקים כעת באדם שמזיק. והנה, דווקא כאשר האדם עוסק בפעולה שלילית, בחרו להגדירו בתואר זה, מה גם,

שהגדרה זו על האדם, אינה קיימת באף מקום בש"ס.

מדבריו של בעל מכתב מאליהו (ח"ג במאמר "תפילה היא מהותו ובחירתו של האדם" עמ' 89) אנו למדים, כי האדם, בכל זרעה ומצב

מהווים מעין חסרון באמונת האדם שהכל מאיתו יתברך, והוא זן ומפרנס לכל, ודרכים רבות לו לכלכל את עולמו בחסד וברחמים ואל לנו לבקש פתרונות עבור מקרים שלא התרחשו.

בתשובתו הוא מביא את דברי רבי נהוראי בסוגייתנו, מהם אפשר לכאורה ללמוד, כי כשם שאדם אינו חייב ללמד את בנו אומנות אלא ישים מבטחו בקב"ה שיכלכל את בנו כאשר זה יזדקק לכך, כך יש להמנע מרכישת פוליסת ביטוח המהווה התעסקות בדברים עתידיים.

חשיבות לימוד התורה בגיל הרך: אולם, הוא כותב כי עלינו לרדת לעומק דבריו של רבי נהוראי ולהבין, כי ודאי שהוא לא התכוון שיש לסמוך על הנס, שהרי נגזר על האדם (בראשית ג/ט) "בזעת אפך תאכל לחם", והיאך יותר אב את בנו בלא אומנות? אלא מאחר שילד רך בשנים אינו יכול לשקוע בתלמודו ובאותו זמן גם לרכוש אומנות, סובר רבי נהוראי, כי יכול האב לסמוך על הקב"ה, שכאשר בנו יזדקק לפרנסה, הקב"ה יזמין לו מלאכה קלה שממנה יתפרנס בנקל.

הוא ממחיש את דבריו, כי כפי שברור לכל שיום השבת ועיתות התפילה אינם כלולים בזמנים שבהם נגזר עלינו להשתדל עבור הפרנסה, כך גם שנותיו הראשונות של האדם אינן מיועדות לרכישת מקצוע, אלא ללימוד התורה הקדושה. יוצא איפוא, שגם רבי נהוראי מודה, כי בשאר שנותיו של האדם מוטלת עליו חובת ההשתדלות ואין הוא רשאי לסמוך על הנס. ממילא, רכישת פוליסת ביטוח, הרי היא ככל דרכי ההשתדלות להפקת רווחים, כקניית קרקעות וכמסחר. אמנם, מציין הגאון, עלינו לזכור בכל עת, כי כל מסחרנו ועסקינו תלויים ביד הקב"ה.

מן הראוי לסיים בדברי החזון איש זצ"ל (חלק א' אגרת ה'), כי כל זמן שאדם יכול לעמול בתורה, ייטיב אם יעשה כן, ואל לו לדאוג ולחשוש שאין בידיו אומנות חשובה, שהרי אם ירצה הקב"ה יעשירו גם דרך אומנות פשוטה וקלה. ומאידיך גיסא, ככל שיוסיף וילמד תורה, אפילו שנה אחת, אין לשער את זכותו הרבה עד מאד.

דף פב/ב הדרן עלך עשרה יוחסין וסליקא לה מסכת קידושין

שאלתם של יהודי ברלין

העיר ברלין שבגרמניה היא העיר הראשונה שבקרבה חברו יהודים להגשמת חזונו של הגאון רבי מאיר שפירא זצ"ל ללימוד "הדף היומי", ובה נוסדה חבורת לומדי הדף היומי שקיבלו על עצמם להקפיד בכל יום על לימוד קבוע.

בחודש חשוון תרפ"ד, כחדשיים לאחר התחלת לימוד ה"דף היומי", התקבל במעונו של הרב שפירא מכתב מאת חבורת לומדי ה"דף היומי" בברלין, ובו ציינו כי בהתאם להכרזתו הם קיבלו על עצמם ללמוד דף גמרא בכל יום. כעת, בעמדם לסיים את מסכת ברכות, הרי הם נבוכים, מפני שהדף

"התחברתי והרגשתי" את מתיקות התורה

בדרך, בבית, בעבודה,
24 שעות ביממה
מתחברים לשיעור
המרתק

להאזנה חייגו:

073-2951342

למסכת הנלמדת הקישו 1

בעלות שיחה רגילה

חוויה רוחנית מרגשת

ספרון חודשי ללימוד יומי קצר
בכל יום משנה אחת
הלכה אחת וקטע מהגמרא

לחודש התנסות חינם!

חייג עכשיו: *3029

או שלח מייל לדוא"ל veten@meorot.co.il

האחרון של המסכת, דף ס"ד, אינו אלא בעל עמוד אחד בלבד, וברצונם לדעת אם מאחר שקיבלו על עצמם ללמוד דף שלם בכל יום, עליהם להשלים באותו יום עמוד נוסף מן המסכת הבאה.

בספרו אור המאיר (סימן ע"ה) מובאת תשובתו של הגר"מ שפירא זצ"ל, כי לימוד הדף היומי, נועד ליצור קשר ורצף בין יהודי העולם כולו, מלבד זכות לימוד התורה שבכך, מאחר שבכך ירגיש כל יהודי קשור אל אחיו שאותם לא ראה מעולם, והדבר ידרבן את חשקו ללמוד בתורה כשאר בני עמו. לפיכך נקבע סדר מדוייק לפיו לומדים דף אחד ליום גם אם אין בו אלא מספר שורות בלבד. אי לזאת, מאחר שנפסק להלכה שהנודר על דעת אחרים - נדרו תלוי בכוננתם, כך גם במקרה זה, מאחר שהם קיבלו על עצמם את לימוד הדף היומי על פי הסדר שנקבע, הרי הם יוצאים ידי חובת נדרם בלימוד אותן שורות. אמנם, ודאי שכל המוסיף ולומד, יוסיפו לו מן השמים כהנה וכהנה.

מדוע אנו מתחילים ללמוד מסכת בבא קמא?

בעז"ה בימים אלו, עומדים המוני בית ישראל, לומדי ה"דף היומי", להתחיל בלימוד סדר נזיקין, הנפתח במסכת בבא קמא. כידוע, המשניות והתלמוד בבלי, מחולקים לשהה סדרים: זרעים, מועד, נשים, נזיקין, קדשים וטהרות. בסדר זה, גם מונה הגמרא (שבת לא/א) את ששת הסדרים, כפי שהיא דורשת זאת מהפסוק (ישעיהו לג/ו) "והיה אמונת עתיך חסן ישועת חכמת ודעת" - אמונת - סדר זרעים, עתיך - סדר מועד, חסן - סדר נשים, ישועת - סדר נזיקין, חכמת - סדר קדשים ודעת - סדר טהרות.

והנה, בעל תוספות יום טוב (בפתיחה לסדר זרעים ונזיקין בשם "כף הנחת") מביא, כי יש המונים את סדר נזיקין כאחרון ברשימת הסדרים, זאת, על פי הפסוקים (תהלים יט/ח-י) "תורת ה' תמימה וכו' משפטי ה' אמת צדקו יחדו", המרמזים על ששת הסדרים, שהאחרון בהם הוא סדר נזיקין המרמז במילים "משפטי ה'". יוצא איפוא, שבפסוק בישעיהו נרמז שסדר נזיקין הוא השלישי ברשימת הסדרים, ואילו בפסוק בתהילים נרמז שסדר נזיקין הוא האחרון ברשימת הסדרים.

בעל תוספות יום טוב מבאר, כי אין כל סתירה בין הפסוקים. שכן, בזמנו של דוד המלך, נעים זמירות ישראל, ישבו עם ישראל איש תחת גפנו ואיש תחת תאנתו, ואז מן הראוי להקדים את הלכות קדשים וטהרות שנהגו הלכה למעשה. אולם, ישעיהו הנביא נשא את דבריו כלפי תקופת הגלות. ולפי שבתקופה זו אין נוהגים דיני קדשים וטהרות, נדחקו הסדרים הללו לסוף רשימת הסדרים.

מדוע מסכת בבא קמא היא הראשונה? מעניין לציין את דברי הרמב"ם (בפתיחה לפירוש המשניות ד"ה והחלק השישי) המבאר, שמסכת בבא קמא היא הראשונה בסדר נזיקין, ללמדך, ש"אין השופט רשאי להקדים דבר קודם שיסיר ההיזק מבני אדם". כלומר, שתחילה על דייני בית הדין, להסיר ולהרחיק את המזיקים.

שבו הוא נתון, הרי הוא שואף ומתפלל, מייחל ומצפה שתצליח דרכו. המאמין, מתפלל אל בורא העולם, והשווה, אל אליליו, אך כולם מתפללים, לכל הפחות בסתר לבם, להצלחה, כמאמר חז"ל (ברכות סג/א על פי גירסת העין יעקב) שאפילו גנב העומד בפתחה של מחתרת לפני ביצוע משימתו הזדונית, נושא עיניו למרומים שלא יתפסוהו בעת עבודתו. אמור מעתה, אין כינוי ראוי לאדם מאשר "מבעה".

דף ד/ב צער וריפוי שבת ובושת

חכמה בגויים תאמין

כאשר אדם מזיק את חברו, עליו לשלם לו גם עבור הצער שנגרם לו בשל כך. רש"י בסוגייתנו (ד"ה צער) מבאר, כי כדי לשום את סכום המעות שעל המזיק להשליש לידי הניזק, בודקים, כמה כסף מוכן לשלם אדם שנידון לקציצת ידו על ידי המלך, כדי שיקצצו על ידי סם ולא על ידי חרב, ואת הפרש הזה על המזיק לשלם לניזק. בספר נשמת אברהם (ח"מ סי' ת"כ) מציין, כי מדברי רש"י אנו למדים דבר מעניין ביותר לגבי דרכי הרפואה בימים הקדומים. רש"י אומר: "אומדין כמה אדם העומד ידו ליקצץ על חרב רוצה ליתן כדי שיתקצץ לו על ידי סם דלית ליה צער כולי האי".

חדש! מסכת בבא קמא

מאורות המשנה - משניות מבוארות
כולל מסכת כלים ואהלות עם איורים

הדפסה מהודרת, אותיות מאירות
עיניים, צבע ייחודי להקלת הלימוד

מאורות ההלכה - הלכה לכל יום

להזמנות: 1-700-500-151